07/04/2024

Ο Σταυρός του Κυρίου, Θεολογία και Τιμή - Του Μητροπολίτη Κωνσταντίας

/ Γνώμες

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τιμᾶται ἰδιαίτερα ὁ τίμιος Σταυρός. Αὐτὸ ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι σταυρὸς δὲν εἶναι ἁπλῶς μία θεολογικὴ διδαχὴ οὔτε ἕνα ἁπλὸ ἱστορικὸ γεγονός, οὔτε ἕνα ἁπλὸ σύμβολο, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιο τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ διδασκαλίας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δέχθηκε τὸ σταυρικὸ θάνατο καί, ἐπομένως, ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ κέντρο σωτηρίας. Ὁ Χριστὸς καλεῖ ἐπιπρόσθετα τοὺς μαθητές του νὰ σηκώσουν καὶ ἐκεῖνοι τὸ δικό τους σταυρό. Μὲ βάση τὰ δεδομένα αὐτὰ θὰ διαπραγματευθοῦμε στὴ συνέχεια τὰ θέματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ σταυρό, ὅπως, ὁ σταυρός, ὡς εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ

χριστιανικοῦ κηρύγματος, ὁ σταυρός, κρίση τοῦ κόσμου καὶ πηγὴ σωτηρίας καὶ, ὁ σταυρὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπιπρόσθετα, θὰ ἀναφερθοῦμε στὴν τιμὴ τοῦ σταυροῦ μέσα στὴν Ἐκκλησία, τοὺς συμβολισμοὺς καὶ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ.

- Του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Κωνσταντίας – Ἀμμοχώστου κ. Βασιλείου

1. Ὁ σταυρός, ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καθορίζοντας τὸ ἐπίκεντρο τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ διδασκαλίας ἔναντι τῶν ἄλλων φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτικῶν διδασκαλιῶν, εἶπε μὲ ἔμφαση: «ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» (Α΄ Κορ. 1:23-24). Πράγματι, ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου, νοηματοδοτούμενος ἀπὸ τὴν Ἀνάστασή του, ἀποτελεῖ τὴν εἰδοποιὸ διαφορὰ καὶ τὴ δύναμη τοῦ χριστιανικοῦ κυρήγματος στὸν κόσμο.

Ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς τῆς Σταυροπροσκυνήσεως (Μκ. 8:34-9,1) συνιστᾷ τὴν κλήση τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητές του καὶ πρὸς ὅσους τὸν ἀκολουθοῦν νὰ σηκώσουν καὶ αὐτοὶ τὸ δικό τους σταυρό, νὰ δώσουν δηλαδὴ καὶ αὐτοὶ τὴ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἀκόμα καὶ μὲ τὴν προσφορὰ τῆς δικῆς τους ζωῆς. Αὐτὴ ἡ κλήση, ὅμως, προϋποθέτει τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ὁδηγήθηκε πρὸς τὸ σταυρό. Ἡ ἔννοια τοῦ σταυροῦ, ἑπομένως, εἶναι διπλή: ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἀφ’ ἑνός, καὶ ὁ σταυρὸς τῶν μαθητῶν του, ἀφ’ ἑτέρου. Ἡ ἀφήγηση τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, ἔχει ὡς προοπτικὴ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν Ἀνάστασή του, γι’ αὐτὸ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος παραθέτει, τουλάχιστον δύο φορές, τὴν προαναγγελία, τὴν ὁποία εἶχε κάνει ὁ Χριστὸς γιὰ τὸ σταυρικό του θάνατο καὶ τὴν Ἀνάστασή του (Μκ. 8:31-33. 9:9-13). Τὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ κηρύγματος τοῦ σταυροῦ στὸ Χριστιανισμὸ τὴ διαπιστώνουμε σὲ πολλὰ ἐπίπεδα, ὅπως αὐτὰ ποὺ ἀκολουθοῦν.

α) Ἡ σταύρωση ὡς θανατικὴ ποινή

Πρώτη ὄψη τῆς ἰδιαιτερότητας τοῦ Χριστιανικοῦ κηρύγματος εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐνσαρκωμένος Λόγος τοῦ Θεοῦ δέχθηκε τὸν διὰ σταυροῦ θάνατο. Στὴν ἀρχὴ οὔτε καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι μποροῦσαν νὰ κατανοήσουν τὴν πορεία τοῦ Μεσσία Ἰησοῦ πρὸς τὸ σταυρικὸ θάνατο. Ἔτσι, ὅταν ὁ Χριστὸς ἔκανε τὴν προαναγγελία στοὺς Ἀποστόλους «ὅτι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρσεβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι» (Μκ. 8:31), οἱ

Ἀπόστολοι ἀντέδρασαν σ’ αὐτὴ τὴν προαναγγελία καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος «ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ» (Μκ. 8:32). Τότε ὁ Χριστὸς εἶπε τὸ σκληρὸ λόγο πρὸς τὸν Πέτρο, ποὺ ἰσχύει γιὰ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀπορρίπτουν τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ: «ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων» (Μκ. 8:33).

Ἡ σταύρωση τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ ἴδιος ὁ σταυρός του ἔχουν πολλὰ ἐπίπεδα προσεγγίσεως καὶ ἑρμηνείας. Εἶναι γνωστό, ὅτι ἡ σταύρωση ἀποτελοῦσε τρόπον ἐφαρμογῆς τῆς θανατικῆς ποινῆς κατὰ τὴ Ρωμαϊκὴ περίοδο. Ἔχουμε ἐξωβιβλικὲς μαρτυρίες καὶ περιγραφὲς γιὰ τὴν ἀκολουθούμενη διαδικασία τῆς σταυρώσεως τῶν θανατοποινητῶν. Ὁ στωικὸς Ρωμαῖος φιλόσοφος Σενέκας, περιγράφοντας τὴ σκληρότητα τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, διερωτᾶται: «Μήπως εἶναι καλύτερα νὰ πιέζονται οἱ πληγὲς κάποιου καὶ νὰ ἀνασκολοπίζεται ἐπὶ τοῦ σταυροῦ μὲ σκοπὸ νὰ μὴ χρονίζει τὸ τέλος τῆς ποινῆς του; Μήπως μπορεῖ νὰ ἐξευρεθεῖ κάποιος, ὁ ὁποῖος νὰ προτιμᾷ νὰ φθίνει μέσα στὸν πόνο, νὰ ἀποθνήσκει τὸ ἕνα μέλος τοῦ σώματός του μετὰ τὸ ἄλλο, ἢ νὰ ἀφήνει νὰ ἐξέρχεται ἡ ζωή του σταγόνα σταγόνα, παρὰ νὰ ξεψυχίσει διὰ μιᾶς; Μήπως βρίσκεται ἄνθρωπος ποὺ νὰ ἐπιθυμεῖ νὰ κρεμασθεῖ ἐπὶ τοῦ καταραμένου δένδρου (δηλ. τοῦ σταυροῦ), ἀσθενικός, ἤδη παραμορφωμένος, πρισμένος ἀπὸ τὰ ἄσχημα μαστίγια στὴν πλάτη καὶ στὸ στῆθος καὶ σέρνοντας τὴν ἀναπνοὴ τῆς ζωῆς μὲ παρατεταμένη τὴν ἀγωνία τοῦ θανάτου; Εἶναι βέβαιο, ὅτι κάποιος θὰ εἶχε πολλοὺς λόγους νὰ θέλει νὰ πεθάνει πρὶν ἀκόμη ἀνεβεῖ στὸ σταυρὸ» (Ἠθικὲς Ἐπιστολὲς 101,11-14). Πράγματι, ἡ σταύρωση ἀποτελοῦσε τὴν πλέον φρικτὴ θανατικὴ ποινή, ἀλλὰ καὶ τὴν πλέον σκληρὴ κοινωνικὴ καὶ προσωπικὴ ταπείνωση. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ κρινόταν ὡς κρέμασμα ἐπὶ τοῦ «καταραμένου δένδρου», ὅπως τὸ διασώζει ὁ Σενέκας. Αὐτὸ ἐξυπονοεῖ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας: «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ τοῦ ξύλου» (Γαλ. 3:13).

β) Ὁ Χριστὸς στὸ σταυρὸ ἀπὸ τὶς Ρωμαϊκὲς καὶ Ἰουδαϊκὲς ἀρχές

Ἡ ἰδιαιτερότητα τοῦ κηρύγματος τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἐκδηλώνεται ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι αὐτὸς ἀποτελεῖ τὴ λυδία λίθο γιὰ τὶς Ρωμαϊκὲς καὶ τὶς Ἰουδαϊκὲς ἀρχές, ποὺ ὁδήγησαν τὸν Χριστὸ στὸ σταυρικὸ θάνατο. Ὁ Πιλᾶτος, ἐμφανίζοντας τὸν Χριστὸ ἐνώπιον τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦσαν τὴ θανάτωσή του καὶ φώναζαν «σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν», εἶπε σ’ αὐτούς: «ἴδε ὁ ἄνθρωπος» (Ἰω. 19:5). Γιὰ τὸν Πιλάτο, ὅπως καὶ γιὰ ὅλες τὶς Ρωμαϊκὲς ἀρχὲς καθὼς καὶ γιὰ τὶς θρησκευτικὲς ἀρχὲς τῶν Ἰουδαίων, ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἕνας ἁπλὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ὑφίστατο τὴν καταδίκη τοῦ σταυροῦ, γιατί, γιὰ μὲν τοὺς Ρωμαίους, εἶχε οἰκειοποιηθεῖ τὸν τίτλο τοῦ βασιλέως καί, ἄρα, ἦταν ἐπικίνδυνος

γιὰ τὴν αὐτοκρατορία, γιὰ δὲ τοὺς Ἰουδαίους γιατί βλασφήμησε λέγοντας γιὰ τὸν ἑαυτό του ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὅμως, γιὰ τὸν Εὐαγγελιστή, τὸ «ἴδε ὁ ἄνθρωπος», παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι λέγεται ἀπὸ τὸν Πιλάτο, εἶναι μία ἀκούσια ὁμολογία τῆς θεότητας καὶ μεσσιανικότητας τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔγινε, ὄντως, ἄνθρωπος, ὅπως λέγει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου του: «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (1:14). Ἡ ἐτυμηγορία τοῦ Πιλάτου καὶ ἡ ἀπάντησή του πρὸς τὴν ἀπαίτηση τῶν ἐξαγριωμένων Ἰουδαίων νὰ σταυρωθεῖ ὁ Χριστὸς ἦταν: «ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω» (Ἰω. 19:4). Ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ὑψώθηκε στὸ σταυρό, εἶναι ἀθῶος. Αὐτοὶ ποὺ εἶναι ἔνοχοι πλέον εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ σταυρωτές του Ἰουδαῖοι, γιατί καταδίκασαν τὸν ἀθῶο Χριστὸ καὶ ζήτησαν τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ ληστῆ καὶ ἐπαναστάτη Βαρραβᾶ καὶ ἀπέρριψαν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, δεχόμενοι ὡς βασιλέα τὸ Ρωμαῖο Καίσαρα, δηλαδὴ αὐτὸν ποὺ ἔχει ὑφαρπάξει τὴ θεϊκὴ τιμή. Ὁ νόμος, τὸν ὁποῖο εἶχαν ἐπικαλεσθεῖ γιὰ τὴν καταδίκη του Χριστοῦ, περιλαμβάνεται στὸ βιβλίο τοῦ Λευιτικοῦ: «ἄνθρωπος ... ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου θανάτῳ θανατούσθω» (Λευ. 24:16).

γ) Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ τυπολογικὲς προτυπώσεις του στὴν Π. Διαθήκη

Τὸ ὅτι ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὥστε ὁ Υἱός του νὰ πάθει τὸν διὰ σταυροῦ θάνατο εἶναι προφανὲς καὶ ἀπὸ τὶς προτυπώσεις τοῦ σταυροῦ στὴν Π. Διαθήκη. Ὅλα τα συμβαίνοντα ἀποτελοῦν ἐκπλήρωση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οἱ ὁποῖες ἀποκαλύπτουν τὸ σχέδιο σωτηρίας. Ὁ Χριστὸς εἶχε παρομοιάσει τὸν ἑαυτό του μὲ τὸν καλὸ ποιμένα, ὁ ὁποῖος θυσιάζει τὴ ζωή του γιὰ τὰ πρόβατά του. Ἡ θυσία τοῦ ἀμνοῦ εἶναι οἰκεία στὶς εἰκόνες τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Περισσότερο συνδεδεμένο μὲ τὴ θυσία τοῦ ἀμνοῦ καὶ τὸ συμβολισμὸ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ γεγονὸς κατὰ τὸ ὁποῖο, ὅταν οἱ Ἑβραῖοι ἑτοιμάζονταν γιὰ τὴ φυγή τους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, κάθε οἰκογένεια εἶχε θυσιάσει ἕνα ἀμνὸ καὶ μὲ τὸ αἷμα του ἔβαψαν τὴν ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ τους. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ σώθηκαν ἀπὸ τὴν πληγὴ ἐκείνη τοῦ θανάτου τῶν πρωτοτόκων παιδιῶν. Αὐτὸ εἶναι τὸ γεγονὸς ποὺ γιόρταζαν ὡς Πάσχα οἱ Ἑβραῖοι καὶ ἀποτελεῖ τὴν τυπολογία τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς ἀμνὸς γιατί ἡ σταυρικὴ θυσία του γίνεται τὴν προτεραία τοῦ Πάσχα. Τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ στρατιῶτες δὲν ἔσπασαν τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ συντομεύσουν τὸ θάνατό του, ὅπως εἶχαν πράξει μὲ τοὺς δύο ληστὲς ποὺ εἶχαν σταυρωθεῖ μὲ τὸν Χριστό, γιατί εἶχε ἤδη πεθάνει, ἀποτελεῖ ἐπίσης ἐκπλήρωση τῶν προφητειῶν καὶ τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ ἀμνοῦ τῆς Αἰγύπτου, γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ ἐντολὴ ἦταν νὰ μὴ σπάσουν τὰ κόκκαλά του: «ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ’ αὐτοῦ» (Ἐξ. 12:46).

Ἕνας στρατιώτης, ἀντ’ αὐτοῦ, τρύπησε μὲ τὴ λόγχη τὴν πλευρὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τότε ἐξῆλθε «αἷμα καὶ ὕδωρ». Γιὰ τὴ φυσιολογία, τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἀποτελοῦσε βεβαίωση τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ, ὅμως, ἐνέχει ἐπίσης ἰσχυρὸ θεολογικὸ συμβολισμό. Ὁ Χριστὸς ἐπανειλημμένως κάλεσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν ἴδιο το ζωντανὸ νερό. Ἂν ὁ Μωϋσῆς στὴν ἔρημο κτύπησε τὴν πέτρα καὶ πήγασε νερὸ γιὰ τὸ διψασμένο λαὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ πραγματικὴ πηγὴ τοῦ ζῶντος ὕδατος. Ἔτσι, ὁ σταυρικὸς θάνατος εἶναι στὴν πραγματικότητα ὑπέρβαση τοῦ θανάτου, γιατί προσφέρεται ἡ ζωὴ ἀπὸ τὸν Χριστό. Γιὰ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ συνιστοῦν τὰ δύο βασικὰ μυστήρια, τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Εὐχαριστίας. Μάλιστα, στὴν εἰκονογραφία τῆς Σταυρώσεως, ἄγγελος περισυλλέγει μέσα σὲ δοχεῖο τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ποὺ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπιπρόσθετα, ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶχε κάνει τὴ σύγκριση τῆς δικῆς του ὑψώσεως πάνω στὸ σταυρὸ μὲ τὴν πράξη τοῦ Μωϋσῆ ὅταν ὕψωσε τὸ χάλκινο ὄφι πάνω σὲ ψηλὸ ξύλο στὴν ἔρημο. «Καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. 3:14-15).

δ) Ὁ σταυρός, ἡ δόξα τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πατέρα

Ἡ ἰδιαιτερότητα τοῦ σταυρικοῦ κηρύγματος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔναντι τῶν ἄλλων θρησκειῶν καὶ διδασκαλιῶν τοῦ κόσμου ἔγκειται στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ τὴ «δόξα» τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πατέρα. Ἐδῶ εὑρίσκεται τὸ παράδοξο τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ μέσα ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τοῦ σταυροῦ. Ὁ Χριστός, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ σταύρωσή του, προσευχήθηκε στὸν Πατέρα του μὲ τοὺς ἑξῆς λόγους: «Πάτερ δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱὸς δοξάσῃ σὲ» (Ἰω. 17:1). Εἶναι ἀδιαμφισβήτητο ὅτι ὁ Χριστός, ὡς δόξα δική του, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πατέρα στὸν ὁποῖο προσεύχεται, ἐννοεῖ τὴ σταύρωσή του. Ὁ σταυρός, κατὰ συνέπεια, εἶναι ἡ στιγμὴ τῆς δόξας, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ τὸ ἐπὶ γῆς ἔργο του στὸ ἀποκωρύφωμά του καὶ εἶναι τὸ ὁρατὸ σημεῖο τῆς δόξας τοῦ Κυρίου.

Ἐν πρώτοις, ὁ σταυρὸς ἀποτελεῖ δόξα τοῦ Θεοῦ Πατέρα. Ὁ Χριστὸς δόξασε τὸν Θεὸ Πατέρα διὰ τοῦ ἔργου του, γιατί ὁλοκλήρωσε τὴν ἀποστολὴ τὴν ὁποία τοῦ ἀνέθεσε ὁ Πατέρας: «Τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω» (Ἰω. 17:4). Ὁ σταυρὸς εἶναι ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος αὐτοῦ τοῦ ἔργου, γιατί, μὲ τὴν ὑπακοή του μέχρι τὸ θάνατο, ἀποκάλυψε τὴν πληρότητα τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν Πατέρα. «Ἀλλ’ ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν Πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ Πατήρ, οὕτω ποιῶ” (Ἰω. 14:31). Διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ἀποκάλυψε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὡς Πατέρα καὶ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, ὥστε οἱ ἄνθρωποι νὰ δημιουργήσουν

τὴ σχέση μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα γιὰ νὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνια ζωή. Ὁ σταυρὸς ἀποκαλύπτει τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ μὲ τὴ φανέρωση τοῦ ἀπύθμενου βάθους τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. «Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν Πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς» (Ἰω. 13:1). Ἡ ἀπροσμέτρητη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἡ αἰτία τῆς σταυρώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ σταυρὸς εἶναι ἐπίσης δόξα τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ μέσου τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου ἐπανῆλθε στὸν Πατέρα του καὶ ἐπανέκτησε τὴν πρὸ αἰώνων προϋπάρχουσα δόξα του. Ὁ Πατέρας ἐπαναπρόσφερε πρὸς τὸν Υἱὸ τὴ δόξα τῆς θεότητας ποὺ εἶχε πρὸ καταβολῆς κόσμου ὡς ἔκφραση τῆς ἀγάπης του. Τὰ θαυμαστὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα τελοῦσε ὁ Χριστὸς διαρκούσης τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς του, ἀπεκάλυπταν ὅτι, ἀκόμα καὶ κατὰ τὴ σάρκωσή του ὁ Χριστὸς εἶχε τὴ δόξα τῆς θεότητας, ἀλλά, διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου του Χριστοῦ, ὁ Θεὸς Πατέρας δόξασε τὸν Υἱὸ ἀποκαθιστώντας τον, μὲ θεϊκὴ ἀγάπη, στὴν πληρότητα τῆς αἰώνιας δόξας του. Ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ ὁρατὸ σημεῖο τῆς ἀνυψώσεως καὶ τῆς δόξας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐδῶ ἀκριβῶς εὑρίσκεται τὸ παράδοξο καὶ παράλογο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς δυνάμεως τοῦ σταυροῦ μέσα στὴν κατ’ ἄνθρωπον ἀδυναμία. Ὁ θρίαμβος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ κόσμου περιλαμβάνει τὴν ἀνάστασή του καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψη, ὅμως, ἡ ὕψωση τοῦ Χριστοῦ πάνω στὸ σταυρὸ εἶναι τὸ ὁρατὸ σημεῖο αὐτοῦ τοῦ θριάμβου. Ὁ σταυρὸς δὲν ἀποτελεῖ μόνο τὴν ἔναρξη τῆς ἐπανόδου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν ὑπερβατική του δόξα. Ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἤδη παροῦσα στὸ σταυρωμένο σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θὰ δοθεῖ μόνο μετὰ τὴν ἀνάσταση καὶ τὴν ἀνάληψη, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖο συμβολίζει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἐξῆλθε ἤδη ἀπὸ τὴν κεντηθεῖσα πλευρὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν ὥρα τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου. Ὅσοι προσβλέπουν μὲ πίστη στὸ σταυρὸ καθίστανται ἱκανοὶ νὰ διακρίνουν ἐδῶ τὸν ἀναστάντα καὶ ἀναληφθέντα Κύριο, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτει τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ ἐκδηλώνει τὴν ἀγάπη του πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

ε) Ὁ σταυρός, θρίαμβος κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ διαβόλου

Ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος τοῦ σταυροῦ, ἔναντι τῶν ὁποιωνδήποτε ἄλλων διδασκαλιῶν, ποὺ ἐπιβάλλονται διὰ τῆς κοσμικῆς δυνάμεως, συνίσταται στὸ ὅτι ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ δύναμη ποὺ θριαμβεύει ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ διαβόλου. Εἶναι σημαντικὴ ἡ πληροφορία τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι «δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος, εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῷ» (Ἰω. 13:2). Ὁ ἀγώνας τοῦ Χριστοῦ κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ διαβόλου ἀρχίζει βεβαίως ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τοῦ ἐπὶ γῆς ἔργου του, ὅπως ἀφήνεται νὰ νοηθεῖ μὲ τοὺς πειρασμοὺς μετὰ τὴ

βάπτισή του. Εὑρίσκει, ὅμως, τὸ ἀποκορύφωμά του στὸ σταυρό, ὅπου ἐπέρχεται ἡ ὁλοκληρωτικὴ νίκη τοῦ διαβόλου. Μετὰ τὸ Μυστικὸ Δεῖπνο, ὁ Χριστὸς καὶ οἱ ἕνδεκα Ἀπόστολοι εἶχαν πάει στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐκεῖ εἶχαν ἔλθει ὁ Ἰούδας καὶ ὁμάδα Ἰουδαίων καὶ Ρωμαίων ὁπλισμένων στρατιωτῶν, δηλαδὴ ἐκπροσώπων τοῦ «ἄρχοντος τοῦ κόσμου» αὐτοῦ. Κατὰ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, ἀκόμα καὶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ οἱ πάνοπλοι ἐκπρόσωποι τοῦ «ἄρχοντος» τοῦ κόσμου δὲν εἶχαν τὴν ἐξουσία ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ρωτήθηκαν ἀπὸ τὸν Χριστὸ ποῖον ζητοῦσαν; ἐκεῖνοι ἀπάντησαν: τὸν «Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον» (Ἰω. 18:5). Ὁ Χριστὸς τότε τοὺς εἶπε τὸ ἁπλὸ στὴν ἀκοή, ἀλλὰ γεμάτο ἀπὸ θεία ἐξουσία, «ἐγώ εἰμι». Ἀντί, λοιπόν, νὰ τὸν συλλάβουν, αὐτοὶ «ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσον χαμαί» (Ἰω. 18:6).

Δὲν μπόρεσαν νὰ συλλάβουν τὸν Χριστὸ μέχρι ποὺ ὁ ἴδιος βεβαιώθηκε γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν δικῶν του Μαθητῶν καὶ ἀκολούθως ἔδωσε τὴ συγκατάθεσή του, λέγοντας, ὅτι πρέπει νὰ πιεῖ τὸ ποτήρι τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖο τοῦ προόρισε ὁ Πατέρας. Πράγματι, ὁ Χριστός, ἀφ’ ἑνὸς μὲν πορεύεται οἰκείᾳ βουλήσει πρὸς τὸ σταυρικὸ θάνατο, ὑπακούοντας στὸν Πατέρα του, ὅπως αὐτὸ βεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Μᾶρκο, ὅπου ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν προσευχή του στὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, κάλεσε τοὺς Μαθητές του, λέγοντας: «ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε» (Μκ. 14:41-42). Ἐπιπρόσθετα, ἡ φαινομενικὴ ἀδυναμία τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴ σύλληψη καὶ τὴ σταύρωση εἶναι στὴν οὐσία θρίαμβος κατὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ διαβόλου καὶ ἄρχοντα τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος προσωποποιεῖται στὶς θρησκευτικὲς Ἰουδαϊκὲς ἀρχές, στὶς Πολιτικὲς ἀρχὲς τῆς Ρώμης καὶ στὸν Ἰούδα, ὁ ὁποῖος ἔγινε ὄργανο τοῦ διαβόλου, γιατί «εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς» (Ἰω. 13:27). Ἀκόμα καὶ ὁ θάνατος δὲν ἐπέρχεται κυριαρχικὰ ἐπὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ κατόπιν τῆς δικῆς του βουλήσεως, γιατί, ὄντας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὁ Χριστὸς εἶπε: «τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ἰω. 19:30). Ὁ Χριστός, ἀναφερόμενος στὸ θρίαμβο κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ διαβόλου μὲ τὸ σταυρικό του θάνατο, εἶπε: «νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτὸν» (Ἰω. 12:31-32). Ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὕψωση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ, ἑπομένως, τὴ νίκη κατὰ τοῦ διαβόλου, τὴν ἀπαλλαγὴ ὅλων ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ ἄρχοντα τοῦ κόσμου αὐτοῦ, τὴν πράξη σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν προσήλωσή του στὸν Χριστό, ἐφ’ ὅσον, ὅπως βεβαίωσε ὁ ἴδιος, θὰ τραβήξει κοντά του ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ὑψώθηκε πάνω στὸ σταυρό, μπόρεσαν καὶ μποροῦν νὰ τὸν «δοῦν», σὰν μία σωτηριολογικὴ θεωρία ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

στ) Ὁ σταυρός, κρίση τοῦ κόσμου καὶ πηγὴ σωτηρίας

Ἀποκορύφωμα τῆς εἰδοποιοῦ διαφορᾶς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ σταυροῦ εἶναι το ὅτι ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ ἀφ’ ἑνὸς μὲν τὴν «κρίση» τοῦ κόσμου, ἀφ’ ἑτέρου δὲ πηγὴ τῆς δικῆς μας σωτηρίας. Ἡ «κρίση» τοῦ σταυροῦ κατὰ τοῦ κόσμου, ἐν τούτοις, δὲν εἶναι μία «κρίση» δυνάμεως. Ὅταν οἱ μαθητὲς Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης ζήτησαν νὰ καθίσουν ὁ ἕνας στὰ δεξιὰ καὶ ὁ ἄλλος στὰ ἀριστερὰ τοῦ Χριστοῦ στὴ βασιλεία του, ἐκεῖνος τοὺς εἶπε: «οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε», δὲν γνωρίζετε τί ζητᾶτε! Ἀντὶ ὁποιασδήποτε δυνάμεως καὶ ἐξουσίας τοὺς πρότεινε νὰ πιοῦν τὸ ἴδιο τὸ ποτήρι τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖο θὰ ἔπινε καὶ ὁ ἴδιος (Μκ. 10:38). Ὑπάρχει μία εἰδοποιὸς διαφορὰ μεταξὺ τῆς δυνάμεως τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερία, τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ τῆς δυνάμεως τῆς «ἀδυναμίας» τοῦ σταυροῦ, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο πρὸς τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια: «οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν, οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ’ ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται πάντων δοῦλος, καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μκ. 10:42-45). Ὅταν ὁ Θεὸς κρίνει τὸν κόσμο μὲ τὸ σταυρὸ δὲν τὸν κρίνει μὲ τὴ δύναμη, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ τὴν ὀδύνη, τὴν ὁποία ὑπέφερε ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὡς ἄνθρωπος. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία μάχη, ἡ ὁποία διεξάγεται στὸ κέντρο τοῦ κόσμου «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας». Ὁ σταυρὸς εἶναι ἡ ὁδός, τὴν ὁποία ἐπέλεξε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ἔλθει καὶ νὰ συναντήσει τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ πᾶνε κοντά του. Πρόκειται, πραγματικά, γιὰ μία κρυμμένη περιπέτεια, μία ὁδὸ ὀδύνης, ὁδὸ ἐπίπονη καὶ τραγική, ἀλλὰ ἀληθινὴ καὶ αὐθεντική.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, κηρύσσοντας περὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, λέγει: «Προηγουμένως ὁ σταυρὸς ἦταν ὄνομα καταδίκης, τώρα ἔχει μεταβληθεῖ σὲ ἀντικείμενο τιμῆς. Πρὶν ἦταν σύμβολο κατακρίσεως, τώρα εἶναι ὑπόθεση σωτηρίας. Πράγματι, ὁ σταυρὸς εἶναι αἴτιος ἀπείρων ἀγαθῶν γιὰ μᾶς. Μᾶς ἔχει ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴν πλάνη, ἔχει προσφέρει τὸ φῶς σὲ ὅσους βρίσκονταν στὸ σκοτάδι. Ὁ σταυρὸς μᾶς ἔχει ἐλευθερώσει καὶ ἔχει καταπαύσει τὸν πόλεμο ποὺ κάναμε ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, μᾶς ἔχει καταστήσει οἰκείους τοῦ Θεοῦ ἐνῶ εἴμεθα ξένοι ἀπὸ αὐτόν, ἐνῶ εἴμεθα ἀπομακρυσμένοι, μᾶς ὁδήγησε κοντὰ στὸν Θεό. Ὁ σταυρὸς εἶναι ἡ κατάργηση τῆς ἔχθρας μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, εἶναι ἡ ἀσφάλεια τῆς εἰρήνης μὲ τὸν Θεό. Ὁ σταυρὸς ἔχει γίνει ὁ θησαυρὸς τῶν ἀπείρων ἀγαθῶν του Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς» (Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὸν Ληστήν, Ι,α. PG 49,399).

«Διὰ τοῦτον (τὸν σταυρὸν) οἱ πρότερον ἠτιμωμένοι καὶ ἔκπτωτοι, νῦν εἰς τὴν τῶν υἱῶν τάξιν ἐδέχθημεν· διὰ τοῦτον οὐκέτι πλανώμεθα, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν ἐπέγνωμεν· διὰ τοῦτον οἱ ξύλα καὶ λίθους προσκυνοῦντες πρότερον, νῦν

ἐπέγνωμεν τὸν τῶν ἁπάντων δημιουργόν· διὰ τοῦτον οἱ δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δικαιοσύνης ἀνήχθημεν· διὰ τοῦτον ἡ γῆ οὐρανὸς λοιπὸν γέγονεν. Οὗτος ἡμᾶς τῆς πλάνης ἠλευθέρωσεν, οὗτος πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐχειραγώγησεν, οὗτος καταλλαγὰς Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐποιήσατο, οὗτος ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῆς κακίας ἡμᾶς ἀνασπάσας, εἰς αὐτὴν τῆς ἀρετῆς τὴν κορυφὴν ἀνήγαγεν, οὗτος τῶν δαιμόνων τὴν πλάνην ἔσβεσεν, οὗτος τὴν ἀπάτην καθεῖλε. Διὰ τοῦτον οὐκέτι καπνὸς καὶ κνίσσα καὶ αἱμάτων ἀλόγων ἔκχυσις, ἀλλὰ πανταχοῦ λατρεῖαι πνευματικαί, ὕμνοι καὶ εὐχαί. διὰ τοῦτον δαίμονες δραπετεύουσιν, διὰ τοῦτον διάβολος φυγαδεύεται, διὰ τοῦτον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις πρὸς τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν ἀμιλλᾶται, διὰ τοῦτον παρθενία ἐπὶ γῆς πολιτεύεται. Ἀφ’ οὗ γὰρ ὁ ἐκ Παρθένου προῆλθε, τῆς ἀρετῆς ταύτης τὴν ὁδὸν ἐπέγνω ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις. Οὗτος ἡμᾶς ἐν σκότει καθημένους ἐφώτισεν, οὗτος ἡμᾶς ἐκπεπολεμωμένους κατήλλαξεν, οὗτος μακρὰν ὄντας ἐγγὺς εἶναι πεποίηκεν, οὗτος ἀπηλλοτριωμένους ὄντας ᾠκείωσεν, οὗτος ξένους γεγονότας, οὐρανοῦ πολίτας κατεσκεύασεν, οὗτος ἡμῖν πολέμων ἀναίρεσις γέγονεν, οὗτος ἡμῖν εἰρήνης ἀσφάλεια κατέστη. Διὰ τοῦτον οὐκέτι φοβούμεθα τὰ πεπυρωμένα βέλη τοῦ διαβόλου· τὴν γὰρ πηγὴν τῆς ζωῆς εὕρομεν· διὰ τοῦτον οὐκ ἐσμὲν ἐν χηρείᾳ· τὸν γὰρ νυμφίον ἀπελάβομεν· διὰ τοῦτον οὐκέτι δεδοίκαμεν τὸν λύκον· τὸν γὰρ ποιμένα τὸν καλὸν ἐπέγνωμεν. Ἐγώ γὰρ εἰμί, φησίν, ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Διὰ τοῦτον οὐκέτι φρίττομεν τὸν τύραννον· τῷ γὰρ βασιλεῖ προσεδράμομεν. Ὁρᾷς πόσων ἡμῖν ἀγαθῶν ὑπόθεσις ὁ σταυρός;» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὸν Ληστὴν ΙΙ, α. PG 49,407-408).

Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ συνεχίζει διαχρονικὰ νὰ ἀποτελεῖ τὴν «κρίση» τοῦ κόσμου, γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Χριστὸς καλεῖ τοὺς μαθητὲς καὶ ἀκόλουθούς του νὰ συνεχίσουν ἀκατάπαυστα νὰ σηκώνουν τὸ δικό τους σταυρό, ποὺ εἶναι ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι» (Μκ. 8:34). Αὐτὸ εἶναι τὸ ὕψιστο τῆς ἀποστολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸν κόσμο. Νὰ δίδει τὴ μαρτυρία τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι «κρίση» τοῦ κόσμου, γιατί ἀπαλλάσσει τὸν κόσμο ἀπὸ τὴ στροφὴ καὶ τὴ ροπὴ πρὸς τὴ λατρεία τῆς ὕλης καὶ παρέχει τὴν πνευματικὴ καὶ κάθετη σχέση τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπο πνευματικὰ καὶ τὸν ὁδηγεῖ πρὸς τὴ σωτηρία, τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἀνάσταση. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ σφραγῖδα τῆς υἱοθεσίας τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ σημεῖο τῆς εὔλαλης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ὕμνους τῆς ἑβδομάδας τῆς Σταυροπροσκυνήσεως: «Δεῦτε προσκυνήσωμεν τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν πρόξενον, πεφηνὸς ξύλον σήμερον, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τὸν Σταυρόν, δι’ οὗ πὲρ θάνατος

ἐτρώθη, καὶ ἡ ἀνάστασις ἡμῶν τοῖς ἑπταικόσιν ἐκαινουργήθη σαφῶς, τῷ ρυσαμένῳ κράζοντας, ὁ δὶ’ ἡμᾶς ἑκουσίως παθῶν, ἵνα σώσῃς τὰ σύμπαντα, ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι» (Στιχηρὸ προσόμοιο τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Τρίτης τῆς γ’ ἑβδομάδος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει ὅτι «ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» (Α΄ Κορ. 1:23-24). Ἑπομένως, πρέπει νὰ συνεχίσουμε νὰ κηρύσσουμε τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ τῆς δυνάμεως τοῦ σταυροῦ σὲ κάθε γενεά. Τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ εἶναι αὐτὸ ποὺ βεβαιώνει γιὰ τὴ σωτηρία ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ μὲ τὴν καρδία τους μετανοοῦν γιὰ τὶς ἁμαρτίες τους. Αὐτὸ εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ σταυροῦ. Ὁ σταυρὸς εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑψώθηκε στὸ σταυρὸ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Μὲ τὸ σταυρὸ ἔχει διαφανεῖ τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτολώτητας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀπόσταση ποὺ τὸν χώριζε ἀπὸ τὸν Θεό. Μὲ τὸ σταυρὸ ἔπαψε νὰ ὑπάρχει τὸ χάσμα ποὺ χώριζε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν Θεό. Μὲ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ ἀποκτήσαμε συνείδηση, ὄχι μόνο τοῦ τί εἶναι κακό, ἀλλά, κατὰ κύριο λόγο τί εἶναι τὸ καλύτερο γιὰ τὸν ἄνθρωπο γενικὰ καὶ εἰδικότερα γιὰ τὸν ἀνθρώπινο πολιτισμό, ἐπειδὴ πολλὲς φορὲς ὁ πολιτισμὸς ἦταν ἀναμεμιγμένος στὴν ἐπανάσταση τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Πράγματι, ὁ Ρωμαϊκὸς νόμος, ποὺ ἀποτελοῦσε σημεῖο ἀναφορᾶς καὶ αἰτία ὑπερηφάνιας ὁλόκληρου τοῦ εἰδωλολατρικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως καὶ ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία ποὺ ἦταν τὸ ἀποκορύφωμα τῆς θρησκευτικῆς ἀφοσιώσεως, ὁδήγησαν στὸ σταυρὸ τὸν Κύριο. Ἔτσι, ὁ σταυρὸς συνεχίζει νὰ ἀποτελεῖ «κρίση» γιὰ κάθε ἀνθρώπινο πολιτισμὸ ποὺ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσει τὴν ἀποκάλυψη τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ.

2. Ὁ σταυρὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοί. ὡς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὡς δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ἡμῖν ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει (Μκ. 8:34-9:1).

Ὁ λειτουργικὸς κύκλος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς προβάλλει τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν ἑορτὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Ἡ προβολὴ τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἔχει διπλὴ ἔννοια καὶ σκοπό. Πρῶτον, ἀποτελεῖ προετοιμασία γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ σταυρικοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου θὰ γίνουμε μάρτυρες καὶ συμμέτοχοι κατὰ τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα. Δεύτερον, μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν ἀπαίτηση τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς καὶ ἀκόλουθούς του νὰ σηκώσουν τὸ δικό τους σταυρὸ γιὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν ταυτότητά τους ὡς μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, πάντοτε συνδυασμένος μὲ τὴν ἀνάσταση, ἀποτελεῖ τὸ ἐπίκεντρο τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καὶ τὴν εἰδοποιὸ διαφορὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔναντι τῶν ἄλλων κηρυγμάτων καὶ διδασκαλιῶν τοῦ κόσμου. Ἤδη ἀπὸ τὴν πρώτη περίοδο τῆς ἐπὶ γῆς δημόσιας δράσεώς του ὁ Χριστὸς ἔθεσε τὶς προϋποθέσεις γιὰ τοὺς μαθητές του καὶ γιὰ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Δὲν ἐξαναγκάζει κανένα ὁ Χριστός, γι’ αὐτὸ καὶ διατύπωσε καὶ τὴν ἀνεπανάληπτη εὐαγγελικὴ ἀρχὴ καὶ κανόνα: «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν». Αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ φανερώνει τὴ συμπεριφορὰ τοῦ Θεοῦ ἀπέντι στὸν ἄνθρωπο. Ὁ Θεὸς σέβεται τὴν ἀπόλυτη ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ σχέση του μὲ τὸν Θεὸ εἶναι πράξη προσωπικῆς καὶ ἐλεύθερης ἐπιλογῆς.

Ἐκεῖνος, ὅμως, ὁ ὁποῖος θὰ δεχθεῖ νὰ ὑπαχθεῖ στὶς συνθῆκες τοῦ μαθητῆ, ὅπως τὶς προδιαγράφει ὁ Χριστός, τίθεται κάτω ἀπὸ δύο προϋποθέσεις: καλεῖται, πρῶτον, νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸν ἑαυτό του καί, δεύτερον, νὰ δεχθεῖ νὰ σηκώσει τὸν προσωπικό του σταυρό. Οἱ προϋποθέσεις αὐτὲς ἐξυπακούουν τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ διδασκάλου, ὁ ὁποῖος θὰ ὑποστεῖ τὸ σταυρικὸ θάνατο, προσφέροντας ἔτσι τὸν ἑαυτὸ τοῦ θυσία γιὰ τὴ σωτηρία ὅλων. Τὸ τί σημαίνουν οἱ προϋποθέσεις αὐτὲς γιὰ τὸ μαθητὴ θὰ διαφανεῖ στὴ συνέχεια.

Ὁ Χριστός, μετὰ τὴν ἔναρξη τοῦ σωτήριου ἔργου του, εἶναι προφανὲς ὅτι, μὲ τὴ

διδασκαλία καὶ τὸ ἔργο του, εἶχε ἀσκήσει μεγάλη ἐπιρροὴ στοὺς ἁπλοὺς ἀνθρώπους, στὰ τέκνα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι πήγαιναν νὰ ἀκούσουν τὴ διδασκαλία του καὶ νὰ θεραπευθοῦν ἀπὸ τὶς ἀσθένειές τους. Γνώριζε, ἐν τούτοις, ποῖοι ἦσαν οἱ ἀντίπαλοί του, οἱ ὁποῖοι ἀντιδροῦσαν στὸ ἔργο του. Γιὰ παράδειγμα, ὅταν ὁ Χριστὸς εἶπε στὸν παράλυτό της Καπερναούμ, «τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Μκ. 1:5), τότε ἀντέδρασαν οἱ παρόντες Γραμματεῖς, γιατί δὲν ἀνεγνώριζαν τὴ μεισσιανικότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν πίστευαν στὴ θεϊκὴ δύναμη καὶ ἐξουσία του. Οἱ Γραμματεῖς, οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Ρωμαϊκὲς ἀρχὲς ἤθελαν νὰ φιμώσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δημιουργοῦσε τὴν ἐλπίδα στοὺς κοινωνικὰ ἀπορημμέννους. Ἔτσι, ὁ Χριστὸς προαναγγέλλει τὸ τέλος ποὺ θὰ εἶχε τὸ σωτήριο ἔργο του, δηλαδὴ τὸ σταυρικό του θάνατο. Γι’ αὐτὸ τὸ λόγο ταυτίζει τὸν ἑαυτό του, τόσο μὲ τὸν υἱὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ προφήτη Δανιὴλ καὶ τοῦ Ἐνώχ, ὅσο καὶ μὲ τὸν πάσχοντα δοῦλο τοῦ προφήτη Ἠσαΐα (κεφ. 53).

Οἱ μαθητὲς καὶ ὅσοι θέλουν νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Χριστὸ πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν ἴδια συμπεριφορὰ ἐκ μέρους τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος ἀντιστρατεύεται τὸ θέλημα καὶ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, καὶ οἱ ἴδιοι θὰ σηκώσουν τὸ δικό τους σταυρό.

Τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖο τίθεται εἶναι, γιατί ὅσοι ἀκολουθοῦν τὸν Χριστὸ πρέπει νὰ σηκώσουν τὸ σταυρό τους ἔναντι τοῦ κόσμου; Ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα ἔχει πολλὲς πτυχές. Ὁ Χριστὸς προσφέρει στὸν ἄνθρωπο τὴν πραγματικὴ ζωή, τὴ ζωὴ σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, ποὺ ἀντιστρατεύεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι αὐτὴ ποὺ ἀνατρέπει τὴν τάξη τῆς ζωῆς σύμφωνα μὲ τὸ θεῖο θέλημα. Οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀγωνίζονται γιὰ μία ἰδεολογία, οὔτε μιμοῦνται τοὺς μαθητὲς τῶν ραββίνων γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ ἁπλῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ νόμου, εἴτε ἄλλων ἀνθρώπων μὲ ἰδιοτελῆ κριτήρια, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ ὁποία ταυτίζεται μὲ τὸ ἴδιο τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ.

Πράγματι, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου, τοὺς εἶπε: «Ἀλλ’ οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 20:24). Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Ἀποστόλου ἀποτελοῦν ἀπόηχο τῆς κλήσεως τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὲς καὶ ἀκόλουθούς του νὰ προσφέρουν τὴ ζωή τους «ἕνεκεν τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου του». Ἡ κλήση αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ, θὰ λέγαμε, τὴν ὕψιστη ἀπαίτηση ἀπὸ τοὺς μαθητές του νὰ θεωρήσουν τὴν προσωπική τους ζωὴ χωρὶς ἀξία, ἢ καὶ ἀνύπαρκτη, ἐνώπιόν της ἀνεκτίμητης ἀξίας τῆς ζωῆς, τὴν ὁποία προσφέρει ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς καὶ τὸ

Εὐαγγέλιό του. Θὰ πρέπει νὰ διευκρινισθεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ στάση ἔναντι τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς δὲν σημαίνει καθόλου ὑποτίμηση ἢ ὑποβιβασμὸ τῆς ἀξίας τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸ δρόμο μέσα ἀπὸ τὸν ὁποῖο θὰ ἀνακτήσει τὴν πραγματική της ἀξία μὲ τὴν ἀπόλυτη σχέση της μὲ τὸν Θεό.

Ὁ ἀγώνας τῶν μαθητῶν στρέφεται πρὸς δύο κατευθύνσεις. Πρῶτα, πρὸς τὶς ἐξωτερικὲς ἐκεῖνες δυνάμεις, οἱ ὁποῖες θέλουν νὰ φιμώσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Γιὰ τὸν Χριστὸ ἦσαν, ἀφ’ ἑνὸς μὲν οἱ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία τῶν Ρωμαϊκῶν ἀρχῶν. Σὲ κάθε ἐποχὴ ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ δυνάμεις, οἱ ὁποῖες ἀντιστρατεύονται τὸ Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας καὶ τὸν ἴδιο τὸν Χριστό, γιατί φοβοῦνται τὴν ἀνατροπή τους.

Δεύτερη, ὅμως, ἀντιτιθέμενη δύναμη γιὰ τὸ μαθητὴ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του. Ὁ Χριστὸς θέτει ἐνώπιον τοῦ κάθε μαθητῆ προτάσεις ἐπιλογῆς καὶ ἀξιολογήσεως. Ἢ θὰ προτιμήσει τὴ ζωὴ σὲ σχέση μὲ τὸν κόσμο, ἢ τὴ ζωὴ σὲ σχέση μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιο. «Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ» (Μκ. 8:36);

Ἡ ἐπιλογὴ δὲν εἶναι εὔκολη, γιατί ὁ κόσμος προτείνει δελεαστικὰ ἕνα ἁπτὸ τρόπο ζωῆς, ἐνῶ αὐτὸ ποὺ προτείνει ὁ Χριστὸς δὲν βρίσκεται μέσα στὸν παρόντα κόσμο οὔτε εἶναι κάτι χειροπιαστὸ καὶ ὑλικὸ καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ χρειάζεται γενναία θέληση καὶ ἀπόφαση νὰ ἀκολουθήσει ὁ μαθητὴς τὸν Χριστὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιό του. Ὁ Χριστὸς προτείνει τὴν αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀντιπαραβάλλοντάς την μὲ τὴν προσκαιρότητα τοῦ ὑλικοῦ κόσμου καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπίγειας ζωῆς. Εἶναι, πράγματι, πολλοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν δειλιάσει καὶ πιθανὸν νὰ συνεχίζουν νὰ δειλιοῦν σ’ αὐτὴ τὴν ἀπάρνηση τοῦ ἑαυτοῦ τους καὶ τοῦ κοσμικοῦ φρονήματος, εἶναι ὅμως καὶ πολυάριθμοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶχαν προσφέρει τὴ ζωή τους στὸ μαρτύριο γιὰ νὰ ἔχουν τὴ ζωὴ στὸν οὐρανὸ μαζὶ μὲ τὸν Χριστό, τὴ ζωὴ τῆς αἰώνιας βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Πρῶτοι οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι εἶχαν ἐκμηδενίσει τὴ δική τους ζωὴ καὶ τὴν εἶχαν ἀντικαταστήσει μὲ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἔτσι, ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ λέγει: «Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (Γαλ. 2:19).

3. Ἑορτὲς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τιμὴν τοῦ τιμίου Σταυροῦ

Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾶ μὲ ἰδιαιτερότητα τὸν τίμιο σταυρὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ σταυρὸ ποὺ ἔγινε τὸ ὄργανο τῆς δικῆς μας σωτηρίας. Στὸ ἑορτολόγιο τῆς Ἐκκλησίας ἔχουμε πολλὲς ἑορτὲς ἀφιερωμένες στὴν τιμὴ καὶ προσκύνηση τοῦ

ζωοποιοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ. Μεταξὺ τῶν ἑορτῶν τοῦ σταυροῦ σημειώνουμε: α) Τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, δηλαδὴ τὴν τρίτη Κυριακὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὅπου οἱ πιστοὶ καλοῦνται νὰ τιμήσουν καὶ νὰ προσκυνήσουν τὸν τίμιο σταυρὸ τοῦ Κυρίου, ὡς προετοιμασία γιὰ τὰ ἅγια Πάθη ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ φαίνεται νὰ εἶναι ἡ ἐκ μεταθέσεως ἑορτὴ γιὰ τὴν ἀνεύρεση τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη στὶς 6 Μαρτίου 326. Ἐπειδή, ἡ 6η Μαρτίου συμπίπτει σχεδὸν πάντοτε ἐντὸς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, οἱ Στουδίτες μοναχοί, ὅταν καθιέρωσαν τὴ λειτουργικὴ διάταξη τοῦ Τριωδίου, ὅρισαν τὸν ἑορτασμὸ τοῦ τιμίου σταυροῦ τὴν τρίτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν. Ὅντως, τὸ Συναξάριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως διαλαμβάνει τὴν εὕρεση τοῦ τιμίου σταυροῦ στὶς 6 Μαρτίου. β) Τὴν Ὕψωση τοῦ τιμίου σταυροῦ, στὶς 14 Σεπτεμβρίου, ποὺ ἔχει ἐπίσης ἱστορικὴ βάση. Εἶναι, δηλαδή, ἀνάμνηση πολλῶν ἱστορικῶν γεγονότων γιὰ τὸν τίμιο σταυρό. Πρῶτα, βεβαίως, ἀναφέρεται τὸ γεγονὸς τῆς ἀνευρέσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀπὸ τὴν ἁγία Ἑλένη. Τότε, λέγεται, ὅτι ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Μακάριος ἔκανε τὴν ὕψωσή του ἐνώπιον τοῦ συγκεντρωμένου πλήθους γιὰ νὰ λάβουν οἱ πιστοὶ τὴν εὐλογία. Γνωρίζουμε, ὅμως, ἱστορικὰ καὶ λειτουργικὰ ὅτι ἡ ἀνεύρεση ἔγινε καὶ ἑορτάζεται στὶς 6 Μαρτίου. Ἡ ὕψωση αὐτὴ μᾶλλον συνδέεται μὲ τὴν ὕψωση τοῦ σταυροῦ ποὺ ἔγινε τὴν ἑπομένη τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως πρὸς τὸ συγκεντρωθὲν πλῆθος τῶν πιστῶν, λίγα χρόνια ἀργότερα καὶ ὄχι ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα τῆς ἀνευρέσεώς του ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη. Τὴν ἴδια ἡμέρα, δηλαδὴ στὶς 14 Σεπτεμβρίου τιμᾶται καὶ ἡ ὕψωση τοῦ σταυροῦ στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅταν, τὸ ἔτος 628, ὁ αὐτοκράτορας Ἡράκλειος (610-641) ἐλευθέρωσε τὸ σταυρὸ ἀπὸ τοὺς Πέρσες καὶ ἔγινε ἡ ἐπανύψωσή του στὸ ναὸ τῆς Ἀναστάσεως. γ) Βεβαίως τὴ Μεγάλη Παρασκευή, τὴν καρδία τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία λέγομεν: «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας». Γνωρίζουμε ἀπὸ τὸ γνωστὸ ὁδοιπορικό της Αἰγερίας (ἢ Αἰθερίας), ἡ ὁποία ἐπισκέφθηκε τὰ Ἱεροσόλυμα περὶ τὸ τέλος τοῦ 4ου αἰῶνα ὅτι, τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ καὶ τὸ Μεγάλο Σάββατο ὁ σταυρὸς ἐτοποθετεῖτο πρὸς προσκύνηση ἀπὸ τοὺς πιστούς. δ) Ἔχουμε ἐπιπρόσθετα καὶ ἄλλες ἑορτὲς ἀφιερωμένες στὸν τίμιο σταυρό, ὅπως ἡ Πρόοδος τοῦ Τιμίου σταυροῦ τὴν 1η Αὐγούστου. Κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ γινόταν λαμπρὴ λιτάνευση τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀποτελοῦσε τρόπο γιὰ τὴν προφύλαξη τῶν κατοίκων ἀπὸ τὶς διάφορες ἐπιδημίες. ε) Τέλος, ὁ τίμιος σταυρὸς τιμᾶται καὶ ἐπὶ ἑβδομαδιαίας βάσεως, γιατί ἡ Ἐκκλησία ἀναπέμπει δεήσεις πρὸς τὸν τίμιο σταυρὸ κάθε Τετάρτη καὶ Παρασκευή, ὅπου οἱ Ἀκολουθίες περιλαμβάνουν σταυρώσιμα τροπάρια.

Τὸ Συναξάριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνοπτικά, ἀναφέρει τὶς ἑξῆς ἑορτὲς τοῦ σταυροῦ: α) Δύο ἡμερομηνίες ἑορτασμοῦ Προσκυνήσεως τοῦ σταυροῦ, στὶς 25 καὶ

27 Φεβουαρίου: «Ἡ ἐν τῷ Κιρίῳ πάσχα κατὰ τὴν τρίτην κυριακὴν τῶν νηστειῶν, προσκύνησις τοῦ τιμίου σταυροῦ». β) Ὑψώσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ, 14 Σεπτεμβρίου. γ) Εὑρέσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ, 14 Σεπτεμβρίου καὶ 6 Μαΐου. δ) Ἐμφανίσεως τοῦ σταυροῦ στὸν οὐρανὸ τῶν Ἱεροσολύμων, 7 Μαΐου. ε) Προσκυνήσεως ἢ καὶ ἀνακομιδῆς τοῦ σταυροῦ, 10 καὶ 13 Σεπτεμβρίου. στ) Ἔξοδος τοῦ σταυροῦ ἀπὸ τὸ παλάτι, ποὺ ἦταν πλησίον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (Ἁγίας Σοφίας), ὅπου, ἐπὶ δεκαπενθήμερον λιτανευόταν καὶ ἐτίθετο εἰς προσκύνηση ἀπὸ τοὺς πιστούς, τὸν κλῆρο καὶ τοὺς ἄρχοντες, 30 Ἰουλίου. ζ) Προεόρτια του τιμίου σταυροῦ, 31 Ἰουλίου. η) «Βάπτισις τῶν τιμίων καὶ ἁγίων ξύλων», 1ην Αὐγούστου. Ἑορτή, μᾶλλον, συνδεδεμένη μὲ τὴν προηγούμενη ἔξοδο τοῦ σταυροῦ ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ ὅλων τῶν ἄλλων τελετῶν ποὺ ἀκολουθοῦσαν. θ) Μετακομιδὴ τοῦ σταυροῦ καὶ πάλι στὸ παλάτι, 14 Αὐγούστου.

Τὸ Παλαιστινό – Γεωργιανὸ Συναξάριο διαλαμβάνει καὶ ἄλλες ἑορτὲς τοῦ σταυροῦ: α) ἡ Φανέρωση τοῦ σταυροῦ στὸν βασιλέα Κωνσταντῖνο, 29 Ἰανουαρίου. β) Φανέρωση τοῦ σταυροῦ στὸν οὐρανὸ στὰ Ἱεροσόλυμα, συμπίπτει μὲ τὸ Συναξάριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, 7 Μαΐου. γ) Ὕψωση τοῦ σταυροῦ, 14 Σεπτεμβρίου, ὅπως καὶ στὸ Συναξάριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. δ) 28 Ὀκτωβρίου, Ἀνάμνηση τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀπὸ τοὺς Πέρσες τὸ 614, ὅταν πῆραν καὶ τὸν τίμιο σταυρὸ καὶ 31 Ἰανουαρίου ἡ μετακομιδὴ τοῦ θανόντος Πατριάρχη στὰ Ἱεροσόλυμα. ε) 20 Μαΐου. Προσκύνηση τοῦ τιμίου σταυροῦ (τοπικὴ ἑορτὴ) στὸν τόπο ὅπου ἡ Ἁγία Ἰσαπόστολος Νίνα ὕψωσε τὸ σταυρὸ κατὰ τὸν ἐκχριστιανισμὸ τῆς Γεωργίας. στ) Τιμὴ τοῦ σταυροῦ τὴν Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων καὶ Νικοδήμου καὶ Ἰωσήφ. Εἶναι προφανὲς τὸ γιατί, ἐπειδὴ ὁ Νικόδημος καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἀποκαθήλωσαν ἐκ τοῦ σταυροῦ τὸν Χριστὸ καὶ ἐπιδὴ τιμῶνται τὴν Κυριακὴ αὐτὴ μετὰ τὸ Πάσχα, στὴ Γεωργία προσετέθη καὶ ἡ τιμὴ τοῦ σταυροῦ, κυρίως στὴ Μετσχέτη, ὅπου θεωρεῖται ἀντίτυπο τοῦ ἁγίου Τάφου.

4. Σχήματα καὶ συμβολισμοὶ τοῦ σταυροῦ

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴ σύναξη τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁμολογοῦν τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἔννοια καὶ τὰ σχήματα τοῦ σταυροῦ εἶναι πολυποίκιλα:

Ὁ σταυρός, ὡς σχῆμα, αὐτὸ δηλαδὴ ποὺ γνωρίζουμε, ὑπῆρχε καὶ πρὸ Χριστοῦ σὲ ποικίλες ὄψεις, εἴτε ὡς Τ (ταῦ), εἴτε ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρὸς εἴτε κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου. Μετὰ ἀπὸ προσεκτικὴ παρατήρηση, διαπιστώνεται ὅτι ὁ σταυρὸς οὐσιαστικὰ ἔχει τὸ σχῆμα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνοικτὰ τὰ χέρια του. Ἕνεκα τοῦ σχήματος αὐτοῦ, γιὰ τοὺς Ρωμαίους ὁ σταυρὸς ἦταν ὄργανο τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ὅμως, ἐπειδὴ ἔχει τὸ σχῆμα τοῦ

ἀνθρώπου μὲ τὰ χέρια ἀνοικτά, γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔχει καὶ πολλὲς συμβολικὲς ἔννοιες.

Ἡ συμβολικὴ ἔννοια τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴ σταυρική του θυσία καὶ ὁρίζεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ ὅταν λέγει: «Καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπώληται ἀλλ’ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. 3:13-19). Ἡ ὕψωση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ σταύρωσή του, κατὰ τὴν ὁποία ὑψώθηκε πάνω στὸ σταυρὸ καὶ μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν δοῦν, νὰ τὸν ἀντικρύσουν, νὰ συνδεθοῦν μαζὶ μὲ τὸ σταυρωμένο Χριστὸ καὶ νὰ ζητήσουν καὶ νὰ λάβουν τὴ σωτηρία.

Ἐπειδὴ πάνω στὸ Σταυρὸ δὲν ὑψώθηκε ἕνας ἁπλὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, γιὰ τὸ λόγο αὐτό, τὸ σχῆμα αὐτὸ τοῦ σταυροῦ ἑρμηνεύεται καὶ συμβολικὰ ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ σταυροῦ συμβολίζει τὸν οὐρανό, ἀπ’ ὅπου κατῆλθε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο, ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ κάτω μέρος τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Χριστὸς εἶχε πεῖ τὸ χαρακτηριστικὸ λόγιο συνομιλώντας μὲ τὸν Νικόδημο: «Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς» (Ἰω. 3:13). Τὰ δύο ὁριζόντια ἄκρα, οἱ πτέρυγες τοῦ σταυροῦ συμβολίζουν τοὺς ὁρίζοντες τοῦ κόσμου. Ἔτσι, ὁ Χριστὸς πάνω στὸ σταυρό, μὲ ἀνοιγμένα τὰ χέρια, ἀγκαλιάζει ὅλο τὸν κόσμο γιὰ νὰ τὸν σώσει μὲ τὸ αἷμα τῆς σταυρικῆς του θυσίας καὶ ὁ σταυρὸς γίνεται τὸ μέτρον τῶν πάντων.

Παρόμοια ἑρμηνεία καὶ συμβολισμὸ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ κάνει καὶ ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης. Λέγει ὅτι τὸ ἐπάνω ἄκρο τοῦ σταυροῦ συμβολίζει τὸν Πατέρα, ὁ ὁποῖος δημιούργησε τὸν κόσμο, ποὺ συμβολίζεται μὲ τὸ κάτω μέρος τοῦ σταυροῦ, καὶ προνοεῖ γιὰ τὴ σωτηρία του. Οἱ δύο ὁριζόντιες πτέρυγες, ὅπως εἶναι τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὸν Θεὸ εἶναι εἰκονικὰ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν κόσμο καὶ τὸν σώζει. Γιὰ τὴν ἑρμηνεία αὐτὴ ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης ἀναφέρει τὸ ψαλμικό: «Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με». Πράγματι, πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ παραστήσουμε τὴ σχέση τοῦ Θεοῦ Πατέρα μὲ τὸν Υἱὸ καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, σχηματίζουμε ἕνα τρίγωνο μὲ τὴν κορυφὴ πρὸς τὰ ἐπάνω, ὅπου εἶναι ὁ Πατέρας. Ἄλλωστε, αὐτὴ τὴν εἰκόνα τῶν χεριῶν χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος (354-430) γιὰ νὰ παραστήσει τὴ σχέση τοῦ Θεοῦ Πατέρα μὲ τὰ ἄλλα δύο πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Μποροῦμε ἀκόμα νὰ ἀναφέρουμε πὼς ὁ σταυρός, ξαπλωμένος μὲ τὶς τέσσερεις ἄκρες του συμβολίζει τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα, δηλαδή, ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη. Πάντοτε, στὴν ἀποκαλυπτικὴ συμβολικὴ γλῶσσα, εἴτε τὰ σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα, εἴτε ἀκόμα ὁ ἀριθμὸς τέσσερα συμβολίζει ὅλη τὴν οἰκουμένη.

Ὁ σταυρός, λοιπόν, ὡς χριστιανικὸ σύμβολο, ἂν παρατηρήσουμε, βρίσκεται παντοῦ εἴτε μέσα στὸ ναὸ εἴτε ἐκτὸς τοῦ ναοῦ, εἴτε οἱ πιστοὶ τὸν τοποθετοῦν μέσα στὰ σπίτια τους εἴτε τὸν φέρουν ἐπάνω τους καὶ ἔχει διάφορα σχήματα. Αὐτὴ ἡ παράδοση τῆς χρήσεως τοῦ σταυροῦ ὑπῆρχε, ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὶς μαρτυρίες πολλῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἤδη ἀπὸ τοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους. Τὸ μαρτυροῦν ὁ Μέγας Βασίλειος (330-379), ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (354-407), ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς (680-754) καὶ ἄλλοι.

5. Τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ

Ἐπιπρόσθετα, ὅμως, ἀπὸ τὴ χρησιμοποίηση τοῦ σταυροῦ μὲ ποικίλα σχήματα, ὕλη καὶ χρώματα, ἀρχαῖα ἐξίσου εἶναι καὶ ἡ χρήση τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Δηλαδὴ ὅταν κάνουν, ὅπως ἁπλὰ λέγεται, τὸ σταυρό τους. Μελετώντας αὐτὴ τὴν πράξη τῶν Χριστιανῶν διαπιστώνουμε ὅτι δέχθηκε διάφορες ἐξελίξεις κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἱστορίας.

α) Μονοδάκτυλος σταυρός. Φαίνεται πὼς τὸ ἀρχικὸ ἔθιμο τῶν Χριστιανῶν, ποὺ σπάνια μέν, ἀλλὰ παρατηρεῖται ἀκόμα καὶ σήμερα σὲ ἀνθρώπους μεγαλύτερης ἡλικίας, εἶναι ἡ χάραξη τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ πάνω στὸ μέτωπο μὲ ἕνα δάκτυλο, συνήθως μὲ τὸν ἀντίχειρα. Αὐτὴ ἡ χάραξη τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ στὸ μέτωπο φαίνεται νὰ ἀνάγει τὴν ἀρχή της στὸ βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως, ὅπου λέγεται ὅτι οἱ βαπτισμένοι ἔχουν τὴ σφραγίδα τοῦ ἀρνίου χαραγμένη στὰ μέτωπά τους καὶ ὄχι τὴ σφραγίδα τοῦ θηρίου ὅπως οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἀντιχρίστου. Αὐτὸς εἶναι ὁ λεγόμενος μονοδάκτυλος σταυρός.

β) Ὑπῆρχε ἐν χρήσει ἐπίσης καὶ ὁ διδάκτυλος σταυρός. Δηλαδὴ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ γινόταν μὲ τὴ χρήση δύο δακτύλων. Αὐτὸ εἰσῆλθε στὴ ζωὴ τῶν χριστιανῶν σὲ λίγο μεταγενέστερο στάδιο, ὅταν ἄρχισε ἡ συζήτηση περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι, κάνοντας τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ μὲ τὰ δύο δάκτυλα, ὁμολογοῦσαν τὶς δύο φύσεις τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ, τὴ θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη.

γ) Τριδάκτυλος σταυρός. Φαίνεται ὅτι, παράλληλα μὲ τοὺς δύο προηγούμενους τύπους, ἀναπτύχθηκε καὶ ὁ τρόπος χαράξεως τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ μὲ τὰ τρία δάκτυλα, μὲ σκοπὸ τὴν ὁμολογία πίστεως στὸν Τριαδικὸ Θεό, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ

καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα. Κυρίως, αὐτὸ τὸν τύπο τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ γνωρίζουμε καὶ ἐφαρμόζουμε σήμερα.

Σύμφωνα μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς ἔννοιες, εἶναι δυνατὸ νὰ ἑρμηνεύσουμε καὶ τὴν κίνηση τοῦ χεριοῦ μὲ τὴν τοποθέτηση τῶν τριῶν ἑνωμένων μεταξύ τους δακτύλων, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ μέτωπο, στὴ συνέχεια στὴν κοιλία καὶ ἀκολούθως, πρῶτα στὸν δεξιὸ καὶ ἔπειτα στὸν ἀριστερὸ ὦμο.

Μὲ τὸν τύπο αὐτὸ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ ὁμολογοῦμε, κατὰ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης, τὸν Τριαδικὸ Θεό, τὸν Πατέρα, ποὺ εἶναι στὸ ἄνω μέρος καὶ τὸν Υἱὸ καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα ποὺ εἶναι στὰ δεξιὰ καὶ στὰ ἀριστερά του Θεοῦ, τρόπον τινὰ ὅπως τὰ δύο χέρια τοῦ Πατέρα, ἂν χρησιμοποιήσουμε τὴν ἀνθρωποπαθὴ αὐτὴ εἰκόνα. Ἄλλωστε, ἡ Ἁγία Γραφὴ καὶ ἡ θεολογία μᾶς διδάσκουν ὅτι, ὅταν ὁ Χριστὸς ἀνῆλθε στὸν οὐρανὸ κατὰ τὴν ἀνάληψή του, κάθισε στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ. Συγχρόνως, ὅμως, ὁμολογοῦμε καὶ τὴν κάθοδο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴ γῆ γιὰ νὰ σώσει ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη. Ὁ Πατέρας καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἐν τούτοις, δὲν ἦσαν ξένοι πρὸς αὐτὴ τὴν κάθοδο τοῦ Υἱοῦ στὸν κόσμο.

Ὁ σταυρὸς εἶναι, ὅπως διαπιστώνουμε, ὑπαρξιακὰ συνδεδεμένος μὲ τὸν ἄνθρωπο, πολὺ περισσότερο μὲ τὸ Χριστιανό. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ κάνουμε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ εἴτε μέσα στὸ ναὸ σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς λατρείας, εἴτε ἰδιωτικά. Χωρὶς ἐνδοιασμὸ πρέπει νὰ κάνουμε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ. Εἶναι καὶ τρόπος ὁμολογίας τῆς πίστεώς μας. Γι’ αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει:

Σταυρὸς ὁ φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης,
Σταυρὸς ἡ ὡραιότης τῆς Ἐκκλησίας,
Σταυρὸς βασιλέων τὸ κραταίωμα,
Σταυρὸς πιστῶν το στήριγμα,
Σταυρὸς ἀγγέλων ἡ δόξα καὶ τῶν δαιμόνων τὸ τραῦμα.

Εκ της Ιεράς Μητροπόλεως Κωνσταντίας – Αμμοχώστου

Πρώτη δημοσίευση στην ιστοσελίδα 20 Μαρτίου 2020